

2017/2052(INI)

26.1.2018

STANOVISKO

Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova

pro Rozpočtový výbor

k příštímu VFR: k přípravě postoje Parlamentu k VFR po roce 2020
(2017/2052(INI))

Zpravodajka: Sofia Ribeiro

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova vyzývá Rozpočtový výbor jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. zdůrazňuje, že společná zemědělská politika (SZP), jež je nejstarší společnou politikou Unie, má obrovský význam pro plnění veřejných cílů a řešení měnících se výzev postupnými reformami, což je nepostradatelné např. pro produkci vysoce kvalitních potravin i dodávky nepotravinářských výrobků a služeb, bezpečnost potravin a stabilizaci a udržení venkovské populace, aby se zajistily potraviny za dostupné ceny pro asi 500 milionů evropských spotřebitelů, územní rovnováha a sociální soudržnost a aby se zaručila dlouhodobá životaschopnost venkovských oblastí; dále konstatuje, že příslušné náklady na každého občana EU vycházejí pouze na 0,32 EUR na den; připomíná, že zemědělství a potravinářský průmysl představují 16 % celkového obratu evropského průmyslu a vytvářejí 44 milionů pracovních míst v celém potravinářském řetězci a 10 milionů pracovních míst přímo v zemědělství a že toto odvětví zaměstnává 11 milionů zemědělských podniků a jeho příjmy z dovozu dosahují 130 miliard EUR ročně; zdůrazňuje, že SZP prostřednictvím svých dvou pilířů pomáhá stabilizovat příjmy zemědělců s současně podporuje environmentální programy a hospodářskou činnost ve venkovských oblastech;
2. upozorňuje na to, že v současném VFR 2014–2020 poprvé došlo k tomu, že SZP není politikou EU s největším rozpočtem (v posledních třiceti letech se její podíl na VFR bohužel snížil ze 75 na pouhých 38 %); jasně prohlašuje, že četnými reformami se podařilo výdaje SZP snížit a že tato politika je nyní cílenější a více se zaměřuje na trh a zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství EU;
3. dále konstatuje, že aniž by byl zvýšen její rozpočet, byly do SZP integrovány další úkoly a cíle, které nejsou vždy zhodnoceny na trhu, a že současně byla EU rozšířena o další státy; zdůrazňuje, že rostou výzvy a požadavky, mj. na zabezpečení dodávek potravin a ochranu přírodních zdrojů, vývoj udržitelných zemědělských postupů, ekologizaci, investice do nových zemědělských technologií a zmírňování důsledků a dopadů změny klimatu;
4. naléhá na Komisi, aby rozpočet SZP na období po roce 2020 zvýšila, nebo jej alespoň ponechala na současné úrovni, aby bylo možné zachovat dvoupilířovou strukturu SZP s cílem pomáhat zemědělcům ve všech odvětvích a plnit klíčové cíle, jimiž jsou zvyšování příjmů zemědělců, ochrana a vytváření pracovních míst, inovace a plnění cílů udržitelného rozvoje a závazků spojených s dodržováním pařížské dohody o změně klimatu; zdůrazňuje, že jakékoli další škrty v rozpočtu SZP se negativně odrazí na konkurenceschopnosti zemědělského sektoru a na regionálním rozvoji zemědělských komunit a venkovských oblastí EU, což je scénář, který Parlament kategoricky odmítá;
5. domnívá se, že rozpočet SZP by měl odrážet vysokou evropskou přidanou hodnotu této politiky, která spočívá jak v existenci jednotného trhu pro zemědělské a potravinářské produkty, tak v přínosech pro sociální oblast, životní prostředí a soudržnost na úrovni EU, a poukazuje na skutečnost, že SZP již není pouze odvětvovou politikou; domnívá se, že snížení podílu rozpočtu SZP vůči HDP EU-27 by oslabilo efektivitu SZP při plnění cílů Unie; je přesvědčen, že výše rozpočtu této politiky by měla zaručovat její

status celounijní politiky z finančního hlediska;

6. zdůrazňuje, že SZP je komplexní a plnohodnotná politika EU a představuje jeden ze základních kamenů evropské integrace; konstatuje, že tato politika plní stále více politických cílů a svým reformním úsilím flexibilně reaguje na nové výzvy a měnící se potřeby EU a její společnosti a že odpovídá za podmínky hospodářské soutěže na jednotném trhu, což má zásadní význam pro předvídatelnost a stabilitu podmínek, za nichž je provozována zemědělská činnost;
7. se znepokojením konstatuje, že nejistota, která panuje ohledně budoucnosti SZP v kontextu nového VFR, má již nyní nepříznivé dopady na venkovské oblasti, demotivuje pracovníky v zemědělství a vytváří situaci, která by mohla způsobovat krize v tomto odvětví a ohrozit dodávky potravin;
8. zdůrazňuje, že SZP a její rozpočet tvoří společný operační rámec pro zemědělství v EU a že absence těchto prvků evropského projektu by znemožnila účinné fungování společného trhu EU se zemědělskými a potravinářskými produkty, protože členské státy by mezi sebou soupeřily o výši zemědělských dotací, což by narušovalo soutěž;
9. upozorňuje na to, že Komise má vysoké ambice v souvislosti s obchodními jednáními a liberalizací přístupu některých celosvětově nejsilnějších konkurentů na evropský trh se zemědělskými produkty; zdůrazňuje, že evropská společnost na druhou stranu očekává, že zemědělská produkce v EU bude dodržovat jedny z nejpřísnějších norem a standardů pro kvalitu a bezpečnost potravin, dobré životní podmínky zvířat a ochranu životního prostředí a klimatu; v této souvislosti zdůrazňuje význam kompenzační úlohy SZP a související finanční podpory pro zachování konkurenceschopnosti evropského zemědělství;
10. vyzývá Komisi, aby přijala další opatření na zjednodušení systému financování SZP, aby se snížila finanční a administrativní zátěž zemědělců a aby byla o SZP a projektech financovaných z jejího rozpočtu náležitě informována veřejnost, protože zveřejněná výše pomoci může být zavádějící vzhledem k tomu, že veřejnost si neuvědomuje, že v roce 1962, kdy byla SZP vytvořena, členské státy sloučily své zdroje na vytvoření společné politiky a jednotného trhu pro zemědělské produkty, a že tudíž neexistují vnitrostátní zemědělské politiky jednotlivých členských států; zdůrazňuje, že je třeba zvyšovat informovanost o důležité úloze EU při podpoře produkce potravin v Evropě, a upozorňuje na to, že SZP nejen zajišťuje vysoce kvalitní produkty pro obyvatele Evropy za velmi dostupné ceny, ale že skýtá i další skrytý přínos, neboť díky ní mají spotřebitelé vyšší disponibilní příjem, který prospívá ostatním odvětvím evropské ekonomiky; zdůrazňuje, že tento přínos lze zachovat pouze tehdy, pokud bude rozpočet SZP zvýšen nebo alespoň zachován v současné výši; poukazuje na skutečnost, že pokud by všechny politiky byly plně financovány z rozpočtu EU, SZP by představovala pouze 1% podíl, což je rozumné, protože dodává potraviny více než 500 milionům Evropanů; zdůrazňuje, že SZP představuje méně než 0,4 % celkových veřejných výdajů v EU a členských státech, což je malá částka v porovnání s 49 % HDP EU, které jsou v průměru vynakládány na veřejné výdaje; vyzdvihuje, že zemědělci v EU dodržují vysoké standardy pro dobré životní podmínky zvířat, životní prostředí a bezpečnost potravin a měli by být podporováni, aby v těchto důležitých postupech pokračovali;
11. zdůrazňuje, že současná nestabilita na zemědělských trzích a vysoká cenová volatilita

dokládají, že je nutné zachovat dotace zemědělských podniků, protože umožňují účinněji řídit a kontrolovat selhání trhu; v této souvislosti uznává, že ačkoli se v posledních letech zvýšily ceny potravin i prodej produktů, tento vývoj nepřinesl prospěch samotným zemědělcům; trvá na tom, že je zapotřebí konkrétní podpory, která by řešila obtížný přístup zemědělců k půjčkám a jejich klesající zisky; připomíná rovněž, že evropští spotřebitelé nejsou připraveni kupovat potraviny za ceny, které by bezpochyby vzrostly, pokud by zemědělství nebylo podporováno z veřejných financí;

12. zdůrazňuje, že zatímco zemědělské dotace představují ve vztahu k celkovému HDP členských států zanedbatelnou částku, mají zásadní význam pro zajištění kontinuity zemědělské činnosti a zabezpečení příjmů pro zemědělce; znovu poukazuje na to, že SZP je velmi důležitá, protože pomáhá zmírňovat volatilitu příjmů zemědělských podniků a mladé lidi podporuje při vstupu do zemědělského sektoru a jejich úsilí o rentabilitu jejich podniků, čímž v tomto odvětví vytváří přímou i nepřímou zaměstnanost;
13. shledává, že je třeba řídit volatilitu příjmů, která je důsledkem cenové volatility způsobené zhoršujícími se podmínkami v zemědělství, zejména zvyšujícími se výrobními náklady; zdůrazňuje, že SZP nedostatečně řeší kolísání příjmů zemědělců a nestabilitu zemědělských trhů a že snížení rozpočtu SZP pravděpodobně tento problém ještě zhorší, což postihne nejcitlivější segmenty tohoto odvětví;
14. vyzývá Komisi, aby vypracovala analýzu, kolik peněz by se vrátilo do Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), pokud by v celé EU byly na přímé platby uplatňovány stropy ve výši 150 000, 100 000 a 50 000 EUR;
15. připomíná, že podle odhadů bude mít brexit na SZP dopad ve výši 3,8 až 4,1 miliardy EUR ročně, a vyzývá proto Komisi, aby našla alternativní způsoby financování, například zvýšením příspěvků členských států stanovených jako určitý procentní podíl hrubého národního důchodu, vytvořením nových forem vlastních zdrojů a některých reformech navržených skupinou na vysoké úrovni pro vlastní zdroje a zlepšením fungování SZP, a to ve snaze zachovat rozpočet SZP po odchodu Spojeného království z EU beze změn, aby byl dostatečný k řešení současných i budoucích výzev, kterým čelí evropské zemědělství;
16. žádá Komisi, aby usnadnila přístup zemědělského sektoru i k jiným finančním nástrojům, např. k Evropskému fondu pro strategické investice (EFIS); domnívá se, že mají-li být vytvořeny nové podmínky pro platby v rámci SZP, Komise by měla odpovídajícím způsobem zvýšit její rozpočet; zdůrazňuje, že je nutné zvýšit financování podle reakcí na různé cyklické krize v citlivých odvětvích, jako je produkce mléka, vepřového, ovoce a zeleniny, a zdůrazňuje, že by měly být navrženy nové nástroje pro boj proti cenové volatilitě, které by měly zohlednit možné dopady dohod o volném obchodu na tato odvětví, máje na paměti, že je naléhavě nutné posílit celosvětovou konkurenceschopnost evropského zemědělství; dále upozorňuje na silící dopady vnějších podmínek na evropské zemědělství a SZP, což vyžaduje vytvoření nových nástrojů k vyvážení možných budoucích krizí na zemědělských trzích, které mají původ mimo území EU;
17. zdůrazňuje význam kvalitnějších rozpočtových kontrol a vyzývá Komisi, aby vypracovala politiku, která bude lépe zohledňovat destinaci a výsledky dosažené za

peníze daňových poplatníků;

18. zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise zachovala přímé platby v současné podobě, neboť pomáhají zamezovat narušování hospodářské soutěže mezi členskými státy a zachovávat konkurenceschopnost evropských zemědělských produktů mimo EU; rozhodně odmítá zavádění jakéhokoli spolufinancování z vnitrostátních zdrojů, což by de facto znamenalo částečný návrat SZP na úroveň členských států a mohlo by vést ke vzniku různých variant SZP v jednotlivých členských státech, které by výrazně upřednostňovaly čisté přispěvatele do rozpočtu EU a narušilo fungování jednotného trhu; zdůrazňuje, že SZP, která je jedinou plně integrovanou politikou na úrovni EU, přináší nejvyšší evropskou přidanou hodnotu a že zemědělská politika financovaná na úrovni jednotlivých států by byla výrazně nákladnější; odmítá veškeré snahy o to, aby byly členské státy donuceny spolufinancovat SZP; soudí, že je důležité pokračovat ve financování programů na rozvoj venkova, neboť významně přispívají k územní a sociální soudržnosti v EU, kde venkovské oblasti představují asi 90 % celkové plochy; naléhá na Komisi, aby v pokračujícím procesu sbližování přímých plateb v Unii v příštím VFR i ve vnitrostátních procesech sbližování na úrovni jednotlivých členských států a jejich regionů náležitě zohlednila různé náklady na výrobu a pracovní sílu a podíl zemědělství na zaměstnanosti v jednotlivých členských státech; zdůrazňuje, že je důležité, aby členské státy měly k dispozici celou škálu opatření – včetně dobrovolné podpory vázané na produkci – , sloužících k udržení produkce v odvětvích, která jsou životně důležitá pro zranitelné oblasti, aniž by tato opatření narušovala vnitřní trh; zdůrazňuje, že přímé platby představují důležitou záchrannou síť a podporu pro příjmy zemědělců;
19. zdůrazňuje, že zemědělství a zejména prvovýroba jsou mimořádně náchylné ke vzniku škod způsobených klimatickými přírodními jevy (jako jsou sucha, povodně, bouřky, srážky apod.), a proto naléhá na Komisi, aby vytvořila mechanismus na podporu opatření sloužících ke zmírnění a prevenci takových škod, který by mohl zahrnovat také náhrady za škody vzniklé primárním producentům v důsledku katastrof způsobených změnou klimatu;
20. vyzývá Komisi, aby v příštím rozpočtu SZP usilovala o omlazení tohoto sektoru tím, že do něj usnadní vstup mladým lidem a začínajícím zemědělcům a naopak starším osobám z něj pomůže odejít; naléhá na Komisi, aby pokračovala v práci na opatřeních podporujících generační obměnu a modernizaci a omlazení zemědělského sektoru, ovšem vždy s ohledem na mezigenerační předávání znalostí a dovedností;
21. připomíná, že většina venkovských oblastí patří k nejvíce znevýhodněným regionům v EU, jejichž HDP na hlavu je výrazně nižší než evropský průměr; domnívá se proto, že rozvoj venkova zůstává vážnou výzvou pro rovnoměrný územní rozvoj a že uvedené oblasti potřebují podporu v podobě zvyšování zaměstnanosti a životní úrovně a vytvářením jiných než zemědělských funkcí; zdůrazňuje, že podpora hospodářské a sociální soudržnosti v EU je stále jedním z úkolů pro evropský rozpočet; domnívá se proto, že je třeba navýšit financování rozvoje venkova v rámci SZP z rozpočtu EU a že kritéria pro přerozdělení této pomoci mezi členské státy by měla nadále zohledňovat různé příjmy a velikost venkovské populace a rozlohu pozemků využívaných v zemědělství;

22. požaduje, aby byli i nadále cíleně podporováni nejpotřebnější zemědělci, včetně rodinných či malých a středních zemědělských podniků, i podniky v oblastech s přírodními omezeními a v nejvíce znevýhodněných, horských a nejvzdálenějších regionech, aby se účinněji zajistila produkce potravin a jejich dodávky ve všech částech EU a aby se bránilo vylidňování venkovských oblastí; žádá, aby byla podpora přesně zacílena na osoby přímo obdělávající půdu, avšak aby nevylučovala ty, kteří se zemědělské činnosti věnuje pouze částečně, protože tito lidé v mnoha případech diverzifikovali svou činnost a neměli by za to být penalizováni; konstatuje, že pro budoucnost zemědělství má zásadní význam vytváření pobídek formou přiměřeného budoucího rozpočtu SZP a pozitivního rozlišení ve prospěch nejzranitelnějších oblastí; vyzývá Komisi, aby uvažovala o navýšení finančních prostředků určených na programy speciálně zaměřené na odlehlost a ostrovní charakter (POSEI), jak požadoval Parlament, aby se zachoval velmi důležitý mechanismus pro nejodlehlejší regiony; připomíná, že pro tyto programy jsou způsobilé tři členské státy, což pro rozpočet SZP představuje výdaje nižší než 1 %; bere zejména na vědomí, že komunitně vedený místní rozvoj, např. program LEADER, je příkladem účinného využívání prostředků SZP; žádá, aby v příštím VFR bylo poskytnuto více prostředků na vytváření a rozvoj organizací producentů;
23. žádá Komisi, aby v příštím VFR podporovala přístup zemědělců k inovacím, např. k moderním chovatelským technikám a přesnému zemědělství, zvýšením součinnosti různých forem programů financování a zlepšením úlohy zemědělství ve výzkumných programech; všímá si sílící úlohy a potenciálu nových technologií v zemědělství, ale poukazuje na skutečnost, že pro velkou skupinu zemědělců zůstávají nedostupné;
24. vyzývá Komisi, aby předložila návrh právního rámce pro potravinářský řetězec v EU a zaručila jeho náležité financování, aby se potíraly nespravedlivé obchodní praktiky na jednotném trhu a aby se zemědělcům zajistila určitá úroveň transparentnosti a jistoty, díky níž budou moci činit informovaná rozhodnutí nejen ve svůj vlastní prospěch, ale i ve prospěch spotřebitelů, a upustí od praktik, jako je ztrátový prodej, který způsobuje pokles jejich příjmů; žádá, aby byla financována opatření, která podpoří vyjednávací pozici zemědělců v potravinářském řetězci; připomíná, že Parlament rozhodně podpořil regulační rámec EU namířený proti nespravedlivým obchodním praktikám;
25. všímá si zájmu producentů o programy EU na propagaci produktů a vyzývá Komisi, aby udržovala současný trend navyšování prostředků na takové programy, nicméně aby současně posoudila související administrativní náklady a podmínky, které často představují problémy zejména pro malé a střední podniky, nové producenty a sdružení, která je zastupují;
26. domnívá se, že první čtyři scénáře nastíněné Komisí v bílé knize z března 2017 nejsou dostatečně ambiciózní; zdůrazňuje, že výchozím bodem pro jakékoli úvahy o budoucím rozpočtu EU na období po roce 2020 musí být pátý scénář; domnívá se, že doba platnosti příštího VFR by měla být co nejdéle (alespoň sedm let), s dlouhodobým výhledem do roku 2050 pro rozvoj zemědělství v EU, aby se do budoucna zajistila předvídatelnost a stabilita financování SZP, zejména s ohledem na význam zabezpečení dodávek potravin a na větší nestabilitu v tomto odvětví, a aby se zvýšila úspěšnost pilotních projektů.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	23.1.2018
Výsledek konečného hlasování	+: 32 -: 3 0: 5
Členové přítomní při konečném hlasování	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Richard Ashworth, José Bové, Daniel Buda, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Albert Deß, Jørn Dohrmann, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Martin Häusling, Esther Herranz García, Peter Jahr, Ivan Jakovčić, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurentiu Rebege, Bronis Ropé, Ricardo Serrão Santos, Czesław Adam Siekierski, Tibor Szanyi, Marc Tarabella, Marco Zullo
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Franc Bogovič, Stefan Eck, Jens Gieseke, Maria Heubach, Karin Kadenbach, Momchil Nekov, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik, Hannu Takkula, Tom Vandenkendelaere, Thomas Waitz
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Stanisław Ożóg

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

32	+
PPE	Franc Bogovič, Daniel Buda, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Jens Gieseke, Esther Herranz García, Mairead McGuinness, Marijana Petir, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik, Czesław Adam Siekierski, Tom Vandenkendelaere
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Karin Kadenbach, Maria Noichl, Ricardo Serrão Santos, Tibor Szanyi, Marc Tarabella
ECR	Jørn Dohrmann, Zbigniew Kuźmiuk, James Nicholson, Stanisław Ożóg
ALDE	Ivan Jakovčić, Ulrike Müller, Hannu Takkula
ENF	Philippe Loiseau, Laurențiu Rebegea

3	-
GUE/NGL	Stefan Eck, Luke Ming Flanagan
EFDD	John Stuart Agnew

5	0
ECR	Richard Ashworth
Verts/ALE	José Bové, Martin Häusling, Bronis Ropé
EFDD	Marco Zullo

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se